

Meillä on tehtävä:

PELASTETAAN SUOMI

Vihreiden vaihtoehtobudjetti 2027

Vihreät
De Gröna

ESIPUHE

Rohkeutta rakentaa valoisampi tulevaisuus

Viime vuosien politiikka on murentanut luottamusta tulevaisuuteen. Vaikean taloustilanteen varjolla Orpon hallitus on leikannut erityisesti lapsilta ja nuorilta, köyhiltä ja sairailta. Samaan aikaan suuri-tuloisten ja suuryritysten verotusta on kevennetty. Näiden arvovalintojen tuloksena lapsiperheköyhyys ja työttömyys ovat kasvaneet siinä missä valtion velkakin. Suomesta uhkaa tulla datakeskusten villi länsi ja luonnon turmelemisen turvasatama, kun Orpon hallitus sulkee silmänsä vääjäämättä eteneviltä ympäristö-kriiseiltä. Sen ei tarvitse mennä näin.
Vihreillä on rohkeutta valita toisin.

Meille luonto ei ole kaupan. Uskomme, että Suomesta on muuhunkin kuin sellunkeittoon tai kaivosyhtiöiden ja datajättien kynnysmatoksi. Siinä missä Orpon hallitus lakoaa lobbareiden paineen alla, Vihreillä on rohkeutta karsia haitallisia yritystukia ja asettaa ympäristöhaitoille hintalappu. Näin vahvis-tamme julkista taloutta, vauhditamme reilua kilpailua ja torjumme ympäristöuhkia samalla kertaa.

Käännämme oppimistulokset nousuun. Rakennamme Suomea, jossa jokainen lapsi, nuori ja aikuinen voi oppia uutta. Koulutus, kulttuuri, tiede ja taide muodostavat sivistykselle ja taloudelle vankan kivijalan. Vahvistamme koulutuspolkua taaperoista tohtoreihin ja teemme luovista aloista Suomelle vientivaltin.

Laitamme lapset ja nuoret etusijalle. Teemme kaikkemme lapsiperheköyhyyden torjumiseksi ja nostaisimme lähes 30 000 lasta köyhyydestä. Tuemme ihmisiä työttömyyden ja elinkustannus-kriisin ristipaineessa, vahvistamme työllisyyttä pitkäjänteisesti ja puutumme erityisesti hälyttävällä tasolla olevaan nuorisotyöttömyyteen.

Puolustamme kansalaisyhteiskuntaa ja avointa demokratiaa. Elinvoimainen järjestökenttä, vapaa media ja toimiva oikeusvaltio tekevät Suomesta vahvan. Ei voi olla niin, että rahaa riittää kaverikapitalismiin, mutta ei korvaamatonta työtä tekevän kansalais-yhteiskunnan ja monipuolisen laatujournalismin pelastamiseen.

Vahvistamme terveyttä, turvaa ja tasa-arvoa. Parannamme hoitoonpääsyä, jotta jokainen saa tarvitsemansa avun ajoissa. Torjumme naisiin kohdistuvaa väkivaltaa. Puolustamme globaalia oikeudenmukaisuutta, rauhaa ja ihmisoikeuksia niin Suomessa kuin maailmallakin. Vahvuudestamme kertoo eniten se, miten kohtelemme heikoimmassa asemassa olevia.

Vihreiden tavoitteena on Suomi, jossa yhä useampi uskaltaa luottaa tulevaan. Julkista taloutta on mahdollista hoitaa vastuullisesti ilman leikkauksia lapsilta, luonnolta ja tulevaisuudelta. Vihreät panostaisi luonnonsuojeluun ja koulutukseen yhteensä yli miljardin enemmän kuin Orpon hallitus ottamatta euroakaan enempää velkaa.

Business as usual -politiikka ei enää riitä.
Nyt tarvitaan rohkeutta valita ja toimia toisin.

Vaihtoehtobudjetin avainluvut

Vihreiden vaihtoehtobudjetti asettaa luontohaitoille hintalapun ja nostaa enemmän lapsia köyhyydestä, kuin Orpon hallitus on sinne työntänyt.

3640 MILJ. €

JULKISTA TALOUTTA VAHVISTAVAT TOIMET

Ympäristölle haitallisten verotukien karsiminen ja muut ympäristöverot +1876 milj. €

Muut veromuutokset +1055 milj. €

Menoleikkaukset ja hallituksen menolisäysten peruminen +489 milj. €

Muut säästöt +220 milj. €

3640 MILJ. €

JULKISTA TALOUTTA HEIKENTÄVÄT TOIMET

Omat panostukset 3589 milj. €

Tulojen vähentäminen 50 milj. €

VERRATTUNA ORPON HALLITUKSEEN

Panostamme koulutukseen 807 miljoonaa euroa enemmän kuin Orpon hallitus.

Panostamme luonnonsuojeluun 350 miljoonaa euroa enemmän kuin Orpon hallitus.

Nostamme yli 60 000 pienituloista köyhyydestä, joista 29 000 on lapsia.

Parannamme pienituloisen palkansaajaperheen toimeentuloa 268 euroa / kk.

Parannamme opiskelijoiden toimeentuloa 174 euroa / kk.

Karsimme ympäristölle haitallisia tukia 825 miljoonan euron edestä.

1.

Meillä on tehtävä:

PELASTETAAN SUOMALAINEN LUONTO

Emme anna periksi ilmastokriisin ja luontokadon edessä. Siinä missä Orpon hallitus lakoaa lobbareiden paineen alla, Vihreillä on rohkeutta karsia haitallisia yritystukia ja asettaa ympäristöhaitoille hintalappu. Näin vahvistamme julkista taloutta, vauhditamme reilua kilpailua ja torjumme ympäristöuhkia samalla kertaa. Yli kolminkertaistamme luonnonsuojelun rahoituksen.

1.1. Vihreä verouudistus ja vauhtia vihreään siirtymään

Vihreiden mielestä haitoilla tulee olla hinta ja työnteon tulee aina olla kannattavaa. Siksi Suomeen tarvitaan vihreä verouudistus, jossa ympäristöhaitoille ja päästöille asetetaan oikea hintalappu. Sen sijaan toimeliaisuuden verotusta kannattaa mahdollisuuksien mukaan keventää, jotta ihmisiä voidaan kannustaa tekemään työtä ja yrittämään.

Verotuksella voidaan myös vauhdittaa vihreää siirtymää, joka on Suomen taloudelle historiallinen mahdollisuus. Suomessa on vireillä satojen miljardien edestä vihreän siirtymän investointeja. Vihreiden tavoitteena on rakentaa ennakoitavat ja kannustavat puitteet ympäristön kannalta kestävälle liiketoiminnalle. Verotuksella tulee myös suosia luonnonvarojen jalostusasteen nostamista ja siten parantaa resurssituottavuutta, joka on Suomen erityinen haaste.

Vihreiden vaihtoehdossa esitämme ympäristölle haitallisten tukien mittavaa karsimista. Haitallisten tukien karsiminen varmistaa, että yritykset eivät saa kilpailuetua ympäristöä kuluttavasta toiminnasta. Tehottomat yritystuet kangistavat elinkeinorakennetta ja jarruttavat reilua kilpailua. Yhteensä karsimme ympäristölle haitallisia suoria tukia ja verotukia yli 800 miljoonan euron edestä.

Suomen tulisi nousta kiertotalouden kärkimaaksi. Kiertotalous ei ainoastaan paranna ilmaston ja luonnon tilaa, vaan se myös vahvistaa Suomen ja Euroopan strategista itsenäisyyttä. Suomalaisilla kiertotalous-innovaatioilla on myös kysyntää EU:n sisämarkkinoilla.

Siirtymä kiertotalouteen edellyttää, että luonnonvarojen uudelleenkäytöstä tehdään uusien materiaalien käyttöönottoa kannattavampaa. Esitämme esimerkiksi jäteveroa kaivosjätteelle sekä maa-ainesveroa, jonka avulla maa-ainesten kaivamisesta ja käytöstä koituvat haitalliset ympäristövaikutukset voidaan sisällyttää tuotteiden hintoihin. Kiertotaloutta vauhditamme myös kaivosverolla, pakkausverolla, jäteverolla ja jätteenpolton verotuksella.

Kiertotalouden edistämiseksi tarvitaan toimivat kiertotalousmarkkinat. Edistämme kierrätetyn materiaalin markkinoiden syntymistä kiertotalouden verokannustimella.

Rajoitamme myös krääsätaloutta. Kiinalaisten krääsäverkkokauppojen vallatessa markkinoita häviäjiä ovat kotimaiset vastuulliset yritykset sekä toimijat, jotka tavoittelevat laatua ja tuotteiden pidempää elinkaarta. Korjauspalveluiden arvonlisäveron laskeminen parantaa korjaamisen kannattavuutta ja pidentää tuotteiden käyttöikää.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Viihdemerenkulun tuen leikkaus
-35 milj. €

Laivanrakennuksen innovaatiotuen puolitus
-10 milj. €

VEROMUUTOKSET

Työkoneiden polttoaineiden alennetun verokannan puolitus
+200 milj. €

Puunpolton verotuen karsiminen
+250 milj. €

Turpeen tukemisen leikkaus
+84 milj. €

Kaivosveron korotus ja laajennus
+150 milj. €

Kaivosjätteelle jätevero
+100 milj. €

Maankäytön muutosmaksu
+150 milj. €

Maa-ainesvero +50 milj. €

Energiaveron indeksikorotus ja asettaminen indeksiin
+150 milj. €

Saastuttavan pakkausmateriaalin vero
+40 milj. €

Jäteveron laajentaminen ja jätteenpolton verottaminen
+54 milj. €

Teollisen mittakaavan vedenottovero +40 milj. €

Krääsäkaupan vero ja kierrätyspalveluiden arvonlisäveron laskeminen, toteutus budjettineutraalisti
0 milj. €

Kiertotalouden verokannustin
-80 milj. €

1.2 Suomalaista luontoa voi suojella vain Suomessa

Suomalaisen luonnon tila on hälyttävä. Suomen luonnon lajeista joka yhdeksäs on uhanalainen ja luontotyypeistä jopa puolet on uhanalaisia. Suomalaisen luonnon vaaliminen on yksi Orpon hallituksen suurimmista epäonnistumisista. Vaikka hallitus on näennäisesti sitoutunut pysäyttämään luontokadon vuoteen 2030 mennessä, se ei ole tehnyt tavoitetta edistäviä konkreettisia toimia. Hallitus ei ole ainoastaan leikannut mittavasti luonnonsuojelun rahoitusta, vaan se on myös epäonnistunut toteuttamaan pieniäkin luontolupauksiaan.

Suomalaisen luonnon tilaa voimme parantaa vain Suomessa. Vihreiden vaihtoehdossa esitämme merkittäviä lisäpanostuksia muun muassa Metso- ja Helmi-ohjelmiin sekä maankäytön muutosmaksun käyttöönottoa.

Keskeinen ongelma suomalaisessa luontopolitiikassa on metsäluonnon tila, jonka heikkenemiseen ei ole kyetty puuttumaan riittävästi. Hallituksen suurin luontolupaus oli valtion vanhojen metsien suojelu. Tuon lupauksen hallitus petti rumasti asettamalla vanhojen metsien kriteerit niin kireiksi, että suojelun piiriin pääsee vain pieni osa suojelun tarpeessa olevista vanhoista metsistä. Vihreiden vaihtoehdossa suojelemme valtion vanhoja metsiä moninkertaisen määrän hallitukseen verrattuna. Lisäksi laskemme Metsähallituksen tulostavoitetta sekä karsimme verovähennyksiä, jotka kannustavat hakkuiden lisäämiseen.

Luonnonsuojelu voi tukea myös maanpuolustusta. Esimerkiksi Helmi-ohjelman lisärahoituksella voitaisiin ennallistaa itärajan soita ja metsiä, mikä vaikeuttaisi merkittävästi vihamielisen armeijan liikkumista alueella. Määrätietoisella ennallistamisella soista voidaan rakentaa rajalla vihreä vallihautavyöhyke.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Luonnonsuojelun rahoituksen lisääminen
300 milj. €

Ympäristöjärjestöjen rahoituksen turvaaminen
1 milj. €

VEROMUUTOKSET

Metsävähennyksen kaventaminen ja metsälahjavähennyksen poisto
+61 milj. €

MUUT MUUTOKSET

Metsähallituksen tulostavoitteen pienentäminen
-50 milj. €

Luonnonsuojelun rahoituksen kasvaminen

1.3 Rakennetaan Suomesta hiilineutraali

Ilmasto kuumenee, mutta Orpon hallituksen ilmastopolitiikassa teot loistavat poissaolollaan. Hyvä uutinen on, että peli ei ole menetetty: Suomesta voi yhä tulla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Se vaatii kuitenkin tekoja, mieluiten heti. Mitä pidempään hallitus viivyttelee välttämättömiä toimia, sitä vaikeampaa ja kalliimpaa ilmastokriisin ratkaisemisesta ja siihen sopeutumisesta tulee.

Me emme suostu heittämään pyyhettä kehään emmekä hyväksy tosiasioiden kiistämistä ilmaston kuumenemisesta ja sen mukanaan tuomista riskeistä – myös taloudelle. Ilmastokriisiä tulee ratkoa ripeästi, kustannustehokkaasti ja oikeudenmukaisesti.

Suomen ilmastopolitiikan suurin haaste on maankäyttösektorin tilanne. Metsien kasvanut käyttö ja turvemaiden riittämättömät päästövähennystoimet ovat syöneet toivotun hiilinielun ja muuttaneet maankäyttösektorin nielusta päästölähteeksi. Ilmaston lämmetessä maaperästä vapautuu aiempaa enemmän päästöjä, kun eloperäisen aineksen hajoaminen nopeutuu.

Nykytilanne ei kuitenkaan tarkoita, etteikö maankäyttösektorin nieluja voitaisi elvyttää ja tilanne saada käännettyä parempaan nopeastikin. Se kuitenkin edellyttää merkittäviä toimia metsien käytön suhteen, turvemaiden päästövähennystoimiin panostamista ja metsityksen lisäämistä sekä metsäkadon rajoittamista.

Maankäyttösektorin toimet ovat usein kaikkein halvimpia ilmastotoimia. Tämä on keskeinen kysymys myös julkisen talouden ja siirtymän oikeudenmukaisuuden kannalta.

Kun hyödynnetään kustannustehokkaimpia keinoja, julkista rahaa säästyy ja siirtymän kustannuksia hillitään.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Kosteikkoviljelyn tukeminen
50 milj. €

Vähennetään hakkuiden tukia
-34 milj. €

Tuetaan joutomaiden metsittämistä
5 milj. €

Tuetaan kuntien ilmastosuunnitelmien tekemistä
2,5 milj. €

Eläintuotannon tukien leikkaus
-50 milj. €

Maataloustukien leikkaus
-30 milj. €

Maatalouden fossiilisten polttoaineiden tuen karsiminen
-30 milj. €

Makera-tuen leikkaus
-20 milj. €

1.4 Kestävän arjen mahdollisuuksia kaikille

Vihreät haluaa turvata jokaiselle oikeuden hyvään elämään ilman taloudellista ahdinkoa. Samalla meidän on rakennettava yhteiskuntaa, jossa kulutus ja tuotanto tukevat ympäristön kantokykyä. Julkista rahaa ei tule käyttää kestämättömän toiminnan ylläpitämiseen, vaan sen on ohjattava kohti ratkaisuja, jotka tukevat sekä ihmisten että luonnon hyvinvointia.

Orpon hallitus on leikkauksillaan ajanut monia kotitalouksia ahtaalle, mutta pitää silti tiukasti kiinni tarpeettomista ja haitallisista fossiilituista. Kun moni suomalainen joutuu tinkimään perustarpeistaan, hallitus jatkaa fossiilisten tuontipolttoaineiden tukemista ja tarjoaa veronalennuksia suuryrityksille.

Vihreiden vaihtoehdossa tavoitteena on tehdä kestävistä arjen valinnoista mahdollisia kaikille.

Liikennepolitiikassa kannustamme vähäpäästöiseen liikkumiseen laskemalla joukkoliikenteen arvonlisäveron nollaan ja panostamalla kävelyyn ja pyöräilyyn. Perumme hallituksen veronalennukset fossiilisille tuontipolttoaineille, palautamme tehokkaaksi osoittautuneen työsuhdepyöräedun ja otamme käyttöön lentoveron. Näin ohjaamme liikennettä kestävämpään suuntaan ja vähennämme päästöjä oikeudenmukaisesti.

Maatalouspolitiikassa rakennamme kestävämpää ruokajärjestelmää. Karsimme eläintuotannon tukia ja panostamme kasvipohjaisen ruoan tuotantoon ja saatavuuteen. Se tukee ilmastotyötä ja edistää eläinten hyvinvointia. Lakkautamme turkistarhauksen siirtymäajan turvin, palautamme eläinsuojeluvaltuutetun viran ja vahvistamme poliisin osaamista eläinsuojelukysymyksissä.

Vihreiden vaihtoehdossa perumme leikkaukset erityisryhmien asuntorakentamisen investointeihin ja korjausavustuksiin. Tuemme kohtuuhintaista asumista ja vauhditamme rakennusalan elpymistä.

Asunnottomuus on Orpon hallituksen kaudella jälleen kasvussa. Vihreiden vaihtoehdossa perumme leikkaukset asumisneuvontaan – palveluun, joka on tutkitusti kustannustehokas ja inhimillinen keino ehkäistä asunnottomuutta. Jokaisella on oikeus kotiin, turvaan ja tulevaisuuteen.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET ELÄINTEN OIKEUKSIEN PARANTAMINEN

Turkistarhauksesta luopumisen tuki 10 milj. €

Hevosurheilun tukien karsiminen -10 milj. €

Eläinsuojeluvaltuutetun viran perustaminen 0,3 milj. €

Investointipaketti kasvipohjaiseen ruuantuotantoon (TEM:n määrärahoista)

Eläinsuojelupoliisin toiminnan turvaaminen (SM:n määrärahoista)

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET KESTÄVÄN LIIKENTEEN MAHDOLLISUUDET

Perusväylänpidon määrärahojen karsiminen
-100 milj. €

Väyläverkon kehittämisen määrärahojen karsiminen
-50 milj. €

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen
15 milj. €

Lentoliikenteen tukien leikkaaminen
-11 milj. €

Romutuspalkkion peruminen
-20 milj. €

Energiarahan käyttöönotto ja sähköautojen leasingtuki sosiaalisen ilmastorahaston kautta
-20 milj. €

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET KOHTUUHINTAISTA ASUMISTA

Ara-erityisryhmien investointiavustukset
85 milj. €

Ara-korjausavustukset 15 milj. €

Asumisneuvonta 2 milj. €

VEROMUUTOKSET KESTÄVÄN LIIKENTEEN MAHDOLLISUUDET

Fossiilisten tuontipolttoaineiden veronkevennysten peruminen
+233 milj. €

Joukkoliikenteen arvonlisäveron alentaminen nollaan
-123 milj. €

Reilu lentovero
+250 milj. €

Suuripäästöisten autojen verokevennyksen peruminen
+80 milj. €

Polttoaineen jakeluvelvoitteen korottaminen
-55 milj. €

Työsuhdepolkupyörien verovapauden säilyttäminen
-50 milj. €

Ruuhkamaksujen käyttöönotto

PAKETTI: LUONTO EI OLE KAUPAN

Suomen luonto ja luonnonvarat eivät saa olla vapaata riistaa kansainvälisille suuryrityksille. Luonnonvaroille ja luontohaitoille on asetettava asianmukainen hinta. Luonnonvarojen säästämisen ja jo käytössä olevien materiaalien tehokkaan ja pitkäikäisen hyödyntämisen on aina oltava houkuttelevampaa ja edullisempaa kuin uusien luonnonvarojen käyttöönoton.

Suomen ei tule myöskään olla datakeskusten villi länsi. Kuten Googlen datakeskushankkeen laittomat hakkuut ovat osoittaneet, tarve sääntelylle on kiireellinen. Luontovaikutukset täytyy minimoida maankäytön ja rakentamisen osalta ja jäljelle jäävät haitat kompensoida. Datakeskukset eivät saa haitata korkean lisäarvon vihreiden investointien toteutumista ja fossiili-energiasta luopumista. Velvoittava ekologinen kompensaatio tulee säätää kaikelle maankäytölle.

Luontohaittojen hinnoittelemiseksi korottaisimme kaivosveroa ja asettaisimme kaivos-jätteelle jäteveron. Säätäisimme maankäytön muutosmaksun, maa-ainesveron ja hillitsisimme krääsäkauppaa. Samalla kannustaisimme yrityksiä kiertotalouteen ja vauhdittaisimme kiertotalousmarkkinoita kiertotalouden verokannustimella. Lisäksi yli kolminkertaistaisimme luonnonsuojelun rahoituksen. Suomalaista luontoa voidaan suojella vain Suomessa.

TARVITTAVAT TOIMENPITEET

Kaivosveron korotus ja laajennus +150 milj. €

Kaivosjätteelle jätevero +100 milj. €

Maankäytön muutosmaksu +150 milj. €

Maa-ainesvero +50 milj. €

Krääsäkaupan vero ja kierrätyspalveluiden arvonlisäveron laskeminen, toteutus budjettineutraalisti

Luonnonsuojelun rahoituksen lisääminen 300 milj. €

Metsähallituksen tulostavoitteen pienentäminen -50 milj. €

Kiertotalouden verokannustin -80 milj. €

2.

Meillä on tehtävä:

TEHDÄÄN SUOMESTA TAAS MAAILMAN PARAS MAA LAPSILLE JA NUORILLE

Rakennamme koulutuksesta ja kulttuurista sivistykselle ja taloudelle vankan kivijalan ja nostamme 29 000 lasta köyhyydestä. Siinä missä Orpon hallitus leikkaa lapsiperheiltä, koulutuksesta ja kulttuurista, Vihreät panostaa niihin. Tuemme perheiden arkea, vahvistamme koulutuspolkua taaperoista tohtoreihin ja teemme luovista aloista Suomelle vientivaltin.

2.1 Torjumme lapsiperheköyhyyttä

Vihreiden vaihtoehtobudjetissa satsataan 807 miljoonaa euroa hallitusta enemmän koulutukseen.

Lapsen ei pidä joutua kantamaan vastuuta perheensä köyhyydestä.
Orpon hallituksen sosiaaliturvaleikkausten ja toimeentulotukiuudistuksen arvioidaan lisäävän köyhyysrajan alapuolella elävien lasten määrää 22 000 lapsella, jolloin köyhyydessä eläisi jo lähes 150 000 lasta. Lapsuudessa koettu köyhyys heikentää lapsen mahdollisuuksia harrastaa, oppia ja osallistua yhteiskunnan toimintaan, ja se voi vaikuttaa hyvinvointiin vielä pitkälle aikuisuuteen.

Vihreille lapsiperheköyhyyden torjuminen on keskeinen tavoite. Asetamme lapsilisän etuoikeutetuksi tuloksi, jolloin sitä ei enää vähennetä toimeentulotuesta. Nykyinen järjestelmä vie lapsilisän taloudellisen hyödyn niiltä perheiltä, jotka ovat kaikkein heikoimmassa asemassa. Lisäksi korotamme lapsilisän yksinhuoltajakorotusta ja vahvistamme näin erityisesti yhden vanhemman perheiden toimeentuloa.

Torjumme lapsiperheköyhyyttä myös perumalla hallituksen asumistuen ja toimeentulotuen leikkaukset sekä palauttamalla työttömyysturvan lapsikorotukset. Jokaisella lapsella on oltava mahdollisuus hyvään ja turvalliseen lapsuuteen perheen tulotasosta riippumatta.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Lapsilisän asettaminen etuoikeutetuksi tuloksi
95 milj. €

Lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen korottaminen
58 milj. €

NOSTAMME 29 000 LASTA KÖYHYYDESTÄ.

** Laskelmaan sisältyy lapsilisän etuoikeuttaminen toimeentulotuessa, joka ei sisälly tietopalveluiden tulonjakovaikustaulukkoon*

PAKETTI: ELINKUSTANNUS-KRIISI JA LAPSIPERHEKÖYHYYS

Arjen kustannukset ovat nousseet tavalla, joka jättää ison loven monen pienituloisen lompakkoon. Hallitus on leikkauksillaan vaikeuttanut kotitalouksien pärjäämistä entisestään. Erityisen huono tilanne on lapsiperheillä. Hallituksen toimien arvioidaan ajavan 22 000 lasta köyhyyteen. Tämänkin elinkustannuskriisin pohjalla on fossiilienergian kriisi. Mitä pidempään olemme riippuvaisia fossiilisista tuontipolttoaineista, sitä pidempään olemme vaarassa ajautua vastaisuudessakin samanlaisiin kriiseihin.

Vihreiden ratkaisu on tukea ihmisiä, ei polttoaineita. Vauhdittaisimme kestävää liikkumista tukemalla pyöräilyä, kävelyä ja joukkoliikennettä ja tarjoamalla pienituloisille mahdollisuuden sähköautoon uudella leasing-tuella. Toteuttaisimme energiarahan, jolla voidaan tukea suoraan niitä kotitalouksia, joihin energian hinnan nousu kohdistuu eniten. Lapsiperheköyhyyttä vähentäisimme asettamalla lapsilisän etuoikeutetuksi tuloksi, korottamalla lapsilisän yksinhuoltajakorotusta, perumalla hallituksen asumistuen ja toimeentulotuen leikkaukset sekä palauttamalla työttömyysturvan lapsikorotukset. Vihreiden vaihtoehdossa lapsiperheköyhyys vähenee 29 000 lapsella.

TARVITTAVAT TOIMENPITEET

Joukkoliikenteen arvonlisäveron alentaminen nollaan -123 milj. €

Työsuhdepolkupyörien verovapauden säilyttäminen -50 milj. €

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen 15 milj. €

Energiarahan käyttöönotto sekä sähköautojen leasingtuki sosiaalisesta ilmastorahastosta -20 milj. €

Lapsilisän asettaminen etuoikeutetuksi tuloksi 95 milj. €

Lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen korottaminen 58 milj. €

Ansiotuloverotuksen kevennysten kohdistaminen pieni- ja keskituloisille

Asumistuen leikkausten peruminen 342 milj. €

Työttömyysturvan suojaosien ja lapsikorotusten palautus 129 milj. €
Toimeentulotuen leikkausten peruminen 46 milj. €

Sosiaaliturvan indeksileikkausten sekä muiden sosiaaliturvaheikennysten peruminen 151 milj. €

Säilytetään lääkkeet, kulttuuri- ja liikuntapalvelut, kuukautissuojat, inkontinenssisuojat ja lasten vaipat 10 % alv-kannassa. Säilytetään lisäksi 14 %-kanta. -27 milj. €

Terveydenhuollon asiakasmaksujen korotuksen peruminen 240 milj. €

2.2 Perumme hallituksen koulutusleikkaukset ja satsaamme koulutukseen

Oppimistulokset heikkenevät ja Suomen korkeakoulutettujen määrä laahaa, samalla kun monet verrokkimaat menevät vauhdilla ohi. Nyt ei ole oikea hetki säästää koulutuksesta vaan panostaa siihen.

Kasvatus ja koulutus ovat avainasemassa, kun Suomea nostetaan taantumasta kohti kestävää tulevaisuutta. Koulutus on paitsi taloudellisen menestyksen ehto, myös yksilöiden vapauden, mahdollisuuksien ja osallisuuden tae. Sivistys avaa myös ikkunoita toisenlaiseen tulevaisuuteen.

Orpon hallitus on kauniista sanoistaan huolimatta tehnyt koulutusleikkauksia käytännössä kaikille koulutusasteille: rahaa on leikattu yhtä lailla ammatillisesta koulutuksesta, vapaasta sivistystyöstä ja korkeakoulutuksesta. Kuntien valtionosuusleikkauksilla on puolestaan heikennetty varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen edellytyksiä kaikkialla Suomessa.

Vihreiden vaihtoehdossa koulutukseen panostaminen on ratkaisu, ei kuluerä. Haluamme varmistaa, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus oppia ja onnistua taustastaan riippumatta. Siksi perumme kaikki hallituksen koulutusleikkaukset, lisäämme lähiopetusta ammatillisessa koulutuksessa ja panostamme painettuihin oppimateriaaleihin opettajien ja oppilaiden toiveiden mukaisesti. Otamme käyttöön kaikille yhteisen katsomusaineen. Puolustamme maksutonta koulutusta.

Nostamme nuorten koulutusastetta lisäämällä korkeakoulujen aloituspaikkoja ja tarjoamme avoimen korkeakoulun opintosetelin ilman opiskelupaikkaa jääneille. Otamme käyttöön aikuiskoulutustuen, jolla mahdollistetaan alanvaihto ja oman osaamisen päivittäminen työuran aikana.

Myös opiskelijoiden toimeentuloa on parannettava, jotta nuoret jaksavat opiskella ja rakentaa tulevaisuutta. Vihreiden vaihtoehdossa korotamme opintorahaa, sidomme opintotuen indeksiin ja palautamme opiskelijat yleisen asumistuen piiriin. Lisäämme määräaikaisesti myös opintotukikuukausia kesäksi, jos kesätöitä ei yksinkertaisesti ole tarjolla. Meillä ei ole varaa uuvuttaa nuoria jo ennen työuran ja aikuisuuden alkua.

Suomen väestörakenne muuttuu ja ikäluokat pienenevät. Vihreiden vaihtoehdossa hyödynnämme tästä syntyvät säästöt koulutuksen laadun parantamiseen ja akuuttien ongelmien ratkaisemiseen, kuten erityisopetuksen vahvistamiseen. Näin Suomi voi nousta pohjoismaisten naapuriensa tasolle koulutuksen rahoituksessa myös taloudellisesti vaikeina aikoina.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET KOULUTUSPANOSTUKSET

Ammatillisen koulutuksen rahoitus ja lähiopetuksen määrän lisääminen
120 milj. €

Kuntien peruspalveluiden rahoitusleikkausten peruminen
166 milj. €

Lisää aloituspaikkoja yliopistoon ja ammattikorkeakouluun
150 milj. €

Painettujen oppikirjojen hankinta kouluihin
45 milj. €

Tarveperusteisen koulutuksen tasa-arvorahan lisääminen
25 milj. €

Kuntouttavan ammatillisen koulutuksen kokeilu
20 milj. €

Opettajien täydennyskoulutus
15 milj. €

Vapaa sivistystyö
20 milj. €

Yhteinen katsomusaine
-10 milj. €

Toisen asteen opiskelijoiden lukukausimaksujen poisto (EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevat opiskelijat)
12 milj. €

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET OPISKELIJOIDEN TOIMEENTULO

Opiskelijoiden palauttaminen yleiselle asumistuelle
49 milj. €

Opintorahan korotus ja kehittäminen
38,5 milj. €

Opintotukikuukausien määräaikainen lisääminen kesälle, jos työllisyystilanne ei parane
7 milj. €

PAKETTI: OPPIMISTULOKSET NOUSUUN

Suomalaisten nuorten oppimistulokset ovat laskeneet suurimman osan 2000-luvusta eikä suunta näytä kääntyvän kohti parempaa. Tarvitsemme toimia, joilla parannetaan oppimistuloksia koko maassa: tukea tarvitsevat niin maaseudun pojat, maahanmuuttajataustaiset lapset kuin perinteisesti parhaiten menestyneetkin, sillä kaikkien oppiminen on heikentynyt.

Vihreiden toimilla kavennetaan asuinalueiden välisiä eroja ja annetaan kaikille mahdollisuus tavoitella koulutuksen avulla unelmiaan. Kuntien peruspalveluiden rahoitusleikkauksen peruminen mahdollistaa pienemmät ryhmäkoot päiväkoteihin ja kouluihin ja tarvittavien erityisopettajien palkkaamisen. Painettujen oppikirjojen lisääminen ja kirjallisuuden arvonlisäveron laskeminen nollaan ovat tärkeitä toimia lukemisen puolesta, sillä ilman riittävää lukutaitoa on myös muiden perustaitojen oppiminen vaikeaa.

Samaan aikaan koulujen on tärkeää elää ajassa. Opettajilla tulee olla riittävät keinot ja taidot suitsia esimerkiksi tekoälyn haitallista käyttöä ja opettaa lapsille ja nuorille media-, some- ja tekoälylukutaitoa. Siksi opettajilla tulee olla aito mahdollisuus täydennyskouluttautumiseen.

TARVITTAVAT TOIMENPITEET

Kuntien peruspalveluiden rahoitusleikkausten peruminen 166 milj. €

Painettujen oppikirjojen hankinta kouluihin 45 milj. €

Tarveperusteisen koulutuksen tasa-arvorahan lisääminen 25 milj. €

Kirjallisuuden arvonlisäveron laskeminen nollaan -54 milj. €

Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen vahvistaminen ja ”enemmän suomi toisena kielenä” -opetusta 40 milj. €

Opettajien täydennyskoulutus 15 milj. €

2.3 Panostamme varhaiskasvatukseen, lapsiin ja nuoriin

Varhaiskasvatuksessa rakennetaan pohja lapsen tulevalle koulupolulle. Vihreiden vaihtoehdossa turvaamme varhaiskasvatukseen nykyistä pienemmät ryhmäkoot ja jokaiselle lapselle mahdollisuus kasvaa ja oppia turvallisessa päiväkodissa. Nostamme määrätietoisesti myös varhaiskasvatuksen osallistumisastetta, mikä tasoittaa perhetaustan vaikutusta oppimiseen ja tukee kielen omaksumista.

Vihreiden vaihtoehdossa tuemme lapsiperheiden pärjäämistä, vanhempien jaksamista sekä työn ja perheen yhteensovittamista. Tuomme Suomeen pienten koululaisten kesähoidon ja perumme Orpon hallituksen aamu- ja iltapäivätoiminnan maksukorotukset.

Hallituksen leikkaukset ovat kohdistuneet korostetusti nuoriin, ja samaan aikaan nuoriso-työttömyys on korkealla tasolla. Leikkaaminen lapsilta ja nuorilta ei tuo tosiasiallisia säästöjä, sillä nuorten syrjäytyminen tulee yhteiskunnalle kalliiksi. Vihreiden vaihtoehdossa perumme leikkaukset nuorisotyöhön, nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn ja etsivään nuoriso-työhön sekä nuorten ammatilliseen kuntoutukseen. Käynnistämme myös uuden kuntouttavan ammatillisen koulutuksen kokeilun.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Varhaiskasvatuksen pienten ryhmäkokojen turvaaminen
39 milj. €

Pienten koululaisten kesähoidon käynnistäminen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitusleikkauksen peruminen
35 milj. €

Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen vahvistaminen ja enemmän suomi toisena kielenä -opetusta
40 milj. €

Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat sekä varhaiskasvatuksen yhdenvertaisuussuunnitelmat
0,5 milj. €

Lastensuojelun jälkihuollon ikärajan palauttaminen 25 vuoteen
24 milj. €

Nuorten ammatillisen kuntoutuksen leikkausten peruminen
20 milj. €

Nuorisotyön avustusleikkausten peruminen
5 milj. €

Etsivän nuorisotyön ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn leikkausten peruminen
5 milj. €

2.4 Puolustamme vapaata taidetta, kulttuuria ja mediaa

Vihreät haluaa nostaa taiteen ja kulttuurin arvostuksen niiden ansaitsemalle tasolle. Kulttuuri rakentaa yhteisöllisyyttä, tuo elämään merkitystä ja toimii myös kansantalouden moottorina. Taidetta ei kuitenkaan synny ilman tekijöitä ja tällä hetkellä toimeentulon epävarmuus ajaa tekijöitä pois alalta.

Vihreiden vaihtoehdossa perumme kaikki Orpon hallituksen leikkaukset taiteesta ja kulttuurista ja annamme niille aidon mahdollisuuden kukoistaa. Valtiontalouden kannalta pienetkin leikkaukset tekevät kokoaan suurempaa vahinkoa, sillä taide- ja kulttuuri-alan toiminta pyörii usein pienellä rahoituksella ja luovan alan ihmisten oma toimeentulo on jo valmiiksi tiukilla.

Vihreiden vaihtoehdossa korotamme tekijöiden ajastaan jälkeen jääneitä korvauksia. Perumme yksityisen kopioinnin hyvityksen leikkauksen ja korotamme sen tasoa. Niin ikään korotamme lainauskorvauksia ja varmistamme tekijänoikeuskorvaukset myös saavutettavuuskirjasto Celian lainoista.

Taide ja kulttuuri kuuluvat kaikille. Vihreiden vaihtoehdossa varmistamme, että nuoret pääsevät kokemaan taidetta ja kulttuuria ja museokohteet pysyvät avoinna suurelle yleisölle. Lisäksi laskemme kirjojen arvonlisäveron nollaan. Se parantaa kirjallisuuden saatavuutta, turvaa kirjailijoiden toimeentuloa ja tukee lukutaitoa.

Vihreiden pitkän aikavälin tavoitteena on kasvattaa kulttuurin rahoitus pysyvästi yli prosenttiin valtion budjetista, sillä taiteen ja kulttuurin myönteinen vaikutus esimerkiksi ihmisten hyvinvointiin, matkailuun ja vientituotteena on myös taloudellisesti merkittävä.

Osoitamme myös Suomen Tietotoimisto STT:lle sen tarvitseman tuen. Tänä disinformaation ja hybridivaikuttamisen aikakautena olisi erityisen tärkeää, että Suomessa toimii vahva ja riippumaton media.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Taiteeseen ja kulttuuriin kohdistuvien leikkausten peruminen
17 milj. €

Liikuntaan kohdistuvien leikkausten peruminen
10 milj. €

Taiteen perusopetuksen uudistuksen rahoittaminen
10 milj. €

Yksityisen kopioinnin hyvityksen leikkauksen peruminen ja hyvityksen kasvattaminen
7 milj. €

Lainauskorvausten ja saavutettavuuskirjasto Celian korvausten korottaminen
3 milj. €

Audiovisuaalisen alan tuotantokannustimen jatkaminen
0 milj. €

STT:n pelastaminen ja vapaan median vahvistaminen
5 milj. €

VEROMUUTOKSET

Kirjallisuuden arvonlisäveron laskeminen nollaan -54 milj. €

PAKETTI: VAPAAN YHTEISKUNNAN PELASTUSOPERAATIO

Orpon hallitus on romuttanut kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä kohdistamalla järjestökenttään massiivisia leikkauksia. Järjestöt tekevät korvaamatonta työtä niin Suomessa kuin maailmalla. Järjestöt tarjoavat esimerkiksi vertaistukea, kriisiapua ja matalan kynnyksen toimintaa ihmisille, joita julkiset palvelut eivät aina tavoita.

Vihreiden vaihtoehdossa palautamme järjestöjen tuet sekä laajennamme lahjoitusvähennyksen piiriä kattamaan järjestöt, jotka toimivat ilmastokatastrofin hillitsemiseksi, ympäristön ja eläinten hyvinvoinnin puolesta sekä kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun, rauhantyön ja globaalikasvatuksen parissa. Näin tuemme kansalaisyhteiskuntaa, joka tekee paitsi Suomesta, myös koko maailmasta oikeudenmukaisemman ja kestävämmän paikan elää. Samalla vahvistamme oikeusvaltion toimintaedellytyksiä. Vaikka oikeusvaltion turvaaminen maksaa, maksaa sen rapautuminen vielä enemmän.

Tänä disinformaation ja hybridivaikuttamisen aikakautena olisi erityisen tärkeää, että Suomessa on vahva, riippumaton ja monimuotoinen mediakenttä. Hallituksen vahtivuorolla Suomesta uhkaa kuitenkin tulla yksi harvoista länsimaista, joilla ei ole omaa uutistoimistoa, kun STT:n uutistoiminta loppuu. Jos hallituksella on varaa tukea ympäristölle haitallista yritystoimintaa sadoilla miljoonilla euroilla, sillä on varaa myös pelastaa STT.

TARVITTAVAT TOIMENPITEET

Järjestökentän rahoituksen turvaaminen 196 milj. €

Järjestöille tehtävien lahjoitusten verovähennyskelpoisuuden laajentaminen 20 milj. €

Turvataan tuomioistuinten sujuva toiminta 10 milj. €

Parannetaan vankien kuntoutusta 1 milj. €

STT:n pelastaminen 5 milj. €

3.

Meillä on tehtävä:

TORJUTAAN KÖYHYYTTÄ JA PARANNETAAN TYÖLLISYYTTÄ

Vahva talous edellyttää osaamista, innovaatioita ja työtä. Siinä missä Orpon hallitus velkaantuu ennätysvauhtia ja kylvää epäluottamusta työmarkkinoille, Vihreät uudistaa taloutta niin, että työntekijöiden oikeudet samaan aikaan vahvistuvat. Vahvistamme työnteon kannustimia lisäämällä käteen jäävän palkan määrää, parannamme pienyrittäjien ja itsensä työllistävien asemaa ja vauhditamme vihreitä investointeja eri puolilla Suomea. Vastaamme työllisyyskriisiin ja raivaamme reilua pelikenttää kaikille yrityksille.

3.1 Kannustava ja fiksu verotus

Ympäristöhaittojen hinnoittelun lisäksi vihreän verouudistuksen tavoitteena on parantaa työnteon kannattavuutta. Viime vuosien päätökset keventää pieni- ja keskituloisten ansiotuloverotusta ovat tästä näkökulmasta oikeansuuntaisia. Haastavassa taloudellisessa tilanteessa suurituloisimpien veronkevennykset ovat sen sijaan olleet ylimitoitettuja. Vihreiden vaihtoehdossa perumme kaikkein varakkaimmille suunnatut veronalennukset, mutta kohdistamme pieni- ja keskituloisille Orpon hallitusta suuremmat ansiotuloveron kevennykset.

Hallitus toteuttaa hövelin yhteisöveron alennuksen, joka tekee Suomen verotuloihin yli 800 miljoonan euron aukon. Yhteisöveron kevennyksen vaikutukset talouskasvuun ovat häviävän pienet suuriin veromenetyksiin verrattuna. Vihreät säilyttää yhteisöveron kilpailukykyisellä pohjoismaisella tasolla.

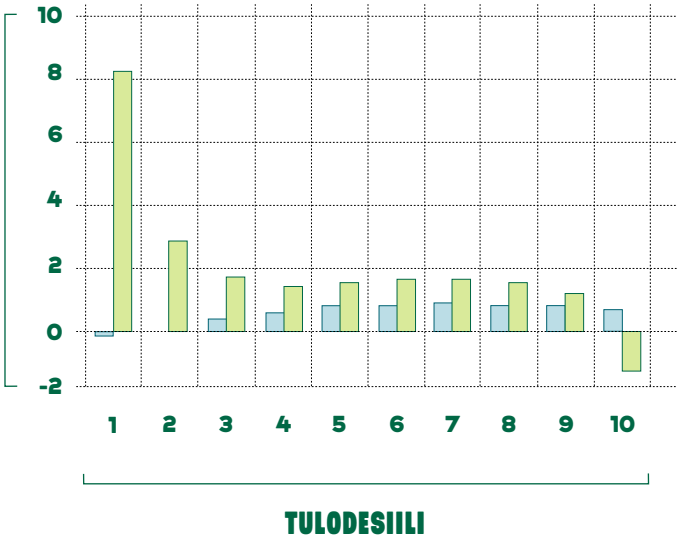
VEROMUUTOKSET

Yhteisöveron kevennyksen peruminen +841 milj. €

Ansiotuloveron kevennysten kohdistaminen pieni- ja keskituloisille

Vaikutukset tulonjakoon

KÄYTETTÄVISSÄ OLEVIEN TULOJEN MUUTOS, %

HALLITUKSEN ESITYS NYKYISEEN TILANTEESEEN VERRATTUNA

VIHREIDEN VAIHTOEHTO NYKYISEEN TILANTEESEEN VERRATTUNA

3.2 Torjumme köyhyyttä

Sosiaaliturvan tarkoitus on kannatella ihmistä vaikeassa elämäntilanteessa ja auttaa takaisin jaloilleen. Orpon hallituksen leikkaukset asumistukeen, työttömyysturvaan ja toimeentulotukeen osuvat erityisesti yksinhuoltajiin ja kaikkein heikommassa asemassa oleviin. Tällainen lyhytnäköinen politiikka syventää lapsiperheköyhyyttä, joka on yksi haitallisimmista köyhyyden muodoista, sillä lapsena koettu köyhyys vaikuttaa tutkitusti koko loppuelämään. Samalla arjen kustannukset ovat pysyneet monelle kohtuuttoman korkeina.

Vihreiden vaihtoehdossa korjaamme hallituksen haitallisia sosiaaliturvaleikkauksia. Perumme leikkaukset asumistukeen sekä palautamme työttömyysturvan suojaosat ja lapsikorotukset, jotta pienimuotoisenkin työn vastaanottaminen kannattaa ja työttömien lapsiperheiden toimeentulo vahvistuu. Perumme toimeentulotuen leikkaukset sekä yleistukiuudistukseen liittyvät heikennykset. Korjaamme myös nuorten etuuksiin kohdistuvia heikennyksiä. Jokaisen on voitava luottaa siihen, että sosiaaliturva turvaa välttämättömän toimeentulon myös silloin, kun elämäntilanne muuttuu äkillisesti. Kavennamme tuloeroja ja nostamme yli 60 000 pienituloista köyhyydestä.

Perustulo on yksi Vihreiden pitkäaikaisimmista tavoitteista. Se vähentäisi köyhyyttä, torjuisi syrjäytymistä sekä muuttaisi sosiaaliturvajärjestelmän nykyistä yksinkertaisemmaksi ja oikeudenmukaisemmaksi. Sosiaaliturvan tarkoitus on kannatella, ei kyykyttää. Siksi Vihreiden vaihtoehdossa toteutamme kattavan perustulokokeilun.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Asumistuen leikkausten peruminen
342 milj. €

Työttömyysturvan suojaosien ja lapsikorotusten palautus
129 milj. €

Toimeentulotuen leikkausten peruminen
46 milj. €

Sosiaaliturvan indeksileikkausten sekä muiden sosiaaliturvaheikennysten peruminen
151 milj. €

Perustulopilotti 20 milj. €

Veromuutoksista johtuvat vaikutukset indekseihin sidottuihin menoihin
128 milj. €

VEROMUUTOKSET

Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden säilyttäminen
-191 milj. €

ANSIOSIDONNAISTA PÄIVÄRAHAA SAAVALLE TYÖTTÖMÄLLE 924 EUROA ENEMMÄN VUODESSA.

3.3 Uusia osaajia Suomeen

Väestön ikääntyessä on selvää, että Suomeen on päästävä nykyistä helpommin tekemään töitä. Samalla on huolehdittava niistä, jotka jo tekevät työtä tai toimivat yrittäjinä Suomessa, ja tarjottava heille tukea osaamisensa kehittämiseen. Työperäinen maahanmuutto on Suomen talouden, huoltovarmuuden ja hyvinvointipalveluiden tulevaisuuden kannalta elintärkeää.

Vihreiden vaihtoehdossa perumme hallituksen leikkaukset kotoutumiseen, kielikoulutukseen ja tulkkauspalveluihin sekä vauhditamme työhön johtavaa maahanmuuttoa. Kotoutumisesta leikkaaminen on lyhytnäköistä politiikkaa, joka vaikeuttaa maahanmuuttajien mahdollisuuksia integroitua osaksi suomalaista yhteiskuntaa ja työelämää. Onnistunut kotoutuminen on paitsi maahanmuuttajien, myös Suomen etu, niin inhimillisesti kuin taloudellisestikin.

Työhön johtavan maahanmuuton vauhdittamiseksi esitämme saatavuusharkinnasta luopumista ja perheenyhdistämisen tulorajojen puolittamista. Kehitämme myös keinoja, jotka helpottavat jo Suomessa asuvien työllistymistä. Lisäksi otamme käyttöön työnhakuviisumin, jotta osaajilla ympäri maailmaa olisi mahdollisimman matala kynnys tulla ja työllistyä Suomeen.

Mahdollistamme työn ja kielikoulutuksen aloittamisen heti maahan saapumisen jälkeen. Vihreiden vaihtoehdossa panostamme työn kautta tapahtuvaan kotoutumiseen, koulutukseen ja kielitaidon vahvistamiseen. Pureudumme julkisen sektorin liian tiukkoihin kielitaitovaatimuksiin ja kehitämme joustavia pätevöitymisen polkuja, jotta osaajat voivat hyödyntää ammattitaitoaan nopeammin.

Lisäksi sujuvoitamme ulkomaalaisten työntekijöiden arkea helpottamalla pankkipalveluiden avaamista ja tekemällä viranomaisasioinnista sujuvampaa.

Samaan aikaan kun työperäistä maahanmuuttoa lisätään, on varmistettava, että työmarkkinat ovat reilut kaikille. Ulkomaalaiset työntekijät ovat usein haavoittuvassa asemassa ja siksi alttiita hyväksikäytölle esimerkiksi puutteellisen tiedon tai riippuvuussuhteiden vuoksi. Vihreiden vaihtoehdossa torjumme harmaata taloutta ja panostamme erityisesti työperäisen hyväksikäytön ehkäisemiseen, jotta jokaisen työntekijän oikeus turvalliseen, reiluun ja ihmisarvoiseen työhön toteutuu.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Kotoutumiseen panostaminen 100 milj. €

Työhön johtavan maahanmuuton vauhdittaminen 15 milj. €

3.4 Tuetaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä

Yrittäjät ovat suomalaisen talouden ja työllisyyden selkäranka. Yritykset luovat uusia palveluita, ideoita ja työpaikkoja ja vievät näin monella tapaa Suomea eteenpäin. Yrittäminen on kuitenkin usein tarpeettoman riskialtista ja epävarmaa, sillä turvaverkot ja tukijärjestelmät eivät aina vastaa arjen todellisuutta. Näin ei tarvitse olla. Yrittäjyyden tulee olla rohkeaa, mutta ei turvatonta.

Vihreiden vaihtoehdossa helpotamme erityisesti pienten yritysten asemaa. Nostamme arvonlisäverotuksen vähäisen toiminnan rajan 30 000 euroon, jotta yrittäminen ja riskinotto olisivat aidosti kannattavia. Samalla vahvistamme yritysten saamaa kilpailuneuvontaa ja ennakoivaa tukea, jotta yrittäjät voivat keskittyä kasvattamaan liiketoimintaansa byrokratian sijaan.

Pienet ja keskisuuret yritykset ovat Suomen työllisyyden perusta. Vihreiden vaihtoehdossa tuemme pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa tarjoamalla tukea ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen sekä panostamme mikro- ja yksinyritysten kansainvälistymiseen ja kasvuun.

Helpotamme uuden yrityksen perustamista konkurssin jälkeen. Jokainen yrittäjä, joka nousee uudelleen jaloilleen, on voitto paitsi itselleen myös yhteiskunnalle. Pienyrittäjien arkea ei saa määrittää jatkuva pelko tulevaisuudesta tai toimeentulon epävarmuudesta. Samalla tarjoamme pienille yrityksille neuvontaan ja tukeen tekoälyyn liittyen.

Julkinen sektori tekee vuosittain hankintoja yli 40 miljardin euron edestä, mutta kilpailu niistä on Suomessa yhä liian vähäistä. Vihreiden tavoitteena on kehittää hankintajärjestelmiä niin, että myös pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on todellinen mahdollisuus osallistua ja menestyä julkisissa kilpailutuksissa. Näin vahvistamme paikallista yrittäjyyttä ja luomme Suomeen kaivattua kasvua.

Hallitus on poukkoillut arvonlisäverojen korotusten ja laskujen välillä, mikä heikentää ennakoitavuutta ja vaikeuttaa erityisesti pienten yritysten tilannetta. Vihreiden vaihtoehdossa laskemme lääkkeiden, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden, korjauspalveluiden sekä kuukautis- ja inkontinenssisuojien ja vaippojen arvonlisäverokannat 10 prosentin kantaan.

MUUT MUUTOKSET

Pienten yritysten ohjelma Business Finlandiin (kustannusneutraalisti)

Mikroyritysten rahoitusinstrumenttien kehittäminen

Tarjotaan neuvontaa työllistämiseen, konkurssitilanteisiin ja tekoälyyn liittyen 3 milj. €

Riita-asioiden käsittelyn nopeuttaminen ja kilpailuneuvonnan parantaminen 1 milj. €

VEROMUUTOKSET

Vähäisen toiminnan alarajan korottaminen 30 000 euroon -35 milj. €

Lasketaan lääkkeet, kulttuuri- ja liikuntapalvelut, kuukautissuojat, inkontinenssisuojat, lasten vaipat ja korjauspalvelut 10 % alv-kantaan. Säilytetään lisäksi 14 %-kanta. -27 milj. €

3.5 Vauhtia tuottavuuteen ja tiiviimpi veropohja

Heikko tuottavuuskehitys jarruttaa Suomen talouden kehitystä. Jäämme verrokkimaistamme selvästi jälkeen niin luonnonvarojen kuin työn tuottavuudessa. Suomessa käytetään muihin EU-maihin verrattuna huomattavan paljon raaka-aineita henkeä kohden. Työn tuottavuudessa emme ole vieläkään kuroneet umpeen vuoden 2008 negatiivisen tuottavuusshokin aiheuttamaa takamatkaa. Erityisen kehnossa jamassa on yksityisten palveluiden tuottavuus. Suomessa on satsattava työn tuottavuuteen sekä luonnonvarojen arvokkaampaan ja kestävämpään hyödyntämiseen.

Tuottavuuden kasvattamiseen ei ole olemassa oikotietä. Avainasemassa ovat järkevät kannustimet sekä riittävät panostukset koulutukseen, työperäiseen maahanmuuttoon sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan. Samalla varoja tulee ohjata sinne, missä tuottavuus voi kasvaa, ei ympäristöä kuormittaville auringonlaskun aloille.

Tuottavuuden vahvistamisen lisäksi hyvinvointivaltion turvaamiseksi on tiivistettävä veropohjaa. Yritysten verotuksessa on pyrittävä neutraaliuteen eri toimialojen ja yritysmuotojen välillä. Yksi ilmeinen puute yritysten verotuksessa on listaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen huojennus. Nykyinen huojennus suosii aineellista varallisuutta aineettoman varallisuuden kustannuksella ja kohtelee näin yrityksiä keskenään eriarvoisesti. Osinkotulojen alhainen verotus kannustaa myös muuntamaan ansiotuloja pääomatuloiksi ja kannustaa käyttämään yhtiöitä henkilökohtaisen varallisuuden hallinnointiin.

Vihreiden vaihtoehdossa muutamme listaamattomien yhtiöiden osinkoverotusta neutraalimpaan ja markkinoiden tehokasta kilpailua edistävään suuntaan, samalla vahvistaen julkista taloutta. Puutumme tehokkaasti harmaaseen talouteen, joka aiheuttaa mittavia haittoja niin kansantaloudelle kuin laillisesti toimiville yrittäjille. Lisäksi esitämme vakuutuskuorille maltillista veroa verovälttelyn estämiseksi.

VEROMUUTOKSET

Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen uudistus +304 milj. €

Vero vakuutuskuorille verovälttelyn estämiseksi +100 milj. €

Kotitalousvähennyksen noston peruminen +77 milj. €

Alkoholiverojen välttelyyn puuttuminen +100 milj. €

Ei koroteta yrittäjävähennystä +13 milj. €

Matkailuveron mahdollistaminen kunnille

MUUT MUUTOKSET

Harmaan talouden torjunta +100 milj. €

Julkisten hankintojen kehittäminen ja avaaminen myös pienille yrityksille +100 milj. €

3.6 Autamme kotona ja maailmalla

Suomen on oltava aktiivinen, vastuullinen ja oikeudenmukainen toimija maailmanpolitiikassa. Haluamme rakentaa Suomea, joka puolustaa globaalia oikeudenmukaisuutta ja rauhaa tinkimättömästi sekä edistää ihmisoikeuksia, demokratiaa ja kestävää kehitystä kaikessa ulkopolitiikassaan.

Orpon hallituksen historiallisen suuret leikkaukset kehitysyhteistyöhön ovat vastuuttomia tilanteessa, jossa maailmassa on enemmän konflikteja kuin koskaan toisen maailmansodan jälkeen. Humanitaarinen tilanne Gazassa ja Sudanissa on katastrofaalinen, ja Venäjän laiton hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu jo viidettä vuotta. Aseelliset konfliktit, väkivaltaisuudet, ilmastokriisi ja luonnonkatastrofit ovat pakottaneet yli 117 miljoonaa ihmistä pakenemaan kodeistaan. Silti hallitus on leikannut pakolaiskiintiön historiallisen alhaiseksi aikana, jolloin globaalia vastuuta tarvitaan enemmän kuin koskaan.

Vihreiden vaihtoehdossa Suomi kantaa vastuunsa. Perumme hallituksen kehitysyhteistyöhön kohdistamat katastrofaaliset leikkaukset ja suuntaamme apua sinne, missä hätä on suurin. Nostamme Suomen pakolaiskiintiön 3 000 henkilöön, mikä on inhimillinen ja turvallinen tapa auttaa sotaa, vainoa ja kriisejä pakenevia ihmisiä.

Perinteisen kehitysyhteistyön ohella panostamme myös laina- ja sijoitusmuotoiseen kehitysyhteistyöhön, joka on tärkeä väline erityisesti ilmastokriisin torjunnassa ja tasa-arvon edistämisessä. Vihreiden vaihtoehdossa kasvatamme kehitysyhteistyön laina- ja finanssisijoituksia 30 miljoonalla eurolla kehyksen ulkopuolisena menona.

Hallitus on leikannut rahoitusta kansalaisjärjestöiltä, jotka tekevät korvaamatonta työtä sekä Suomessa että maailmalla. Vihreiden vaihtoehdossa palautamme järjestöjen tuet sekä laajennamme lahjoitusvähennyksen piiriä kattamaan järjestöt, jotka toimivat ilmastokatastrofin hillitsemiseksi, ympäristön ja eläinten hyvinvoinnin puolesta sekä kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun, rauhantyön ja globaalikasvatuksen parissa. Näin tuemme kansalaisyhteiskuntaa, joka tekee paitsi Suomesta, myös koko maailmasta oikeudenmukaisemman ja kestävämmän paikan elää.

MUUT MUUTOKSET

Kehitysyhteistyön lisäpanostus ja leikkausten peruminen
220 milj. €

Pakolaiskiintiön leikkausten peruminen ja nostaminen 3 000 henkilöön
5 milj. €

Globaalikasvatuksen ja rauhanavustusten leikkausten peruminen
3 milj. €

Siviilikriisihenkilöstön kriisinhallintaosallistumisen leikkauksen peruminen
2 milj. €

Rauhanjärjestöjen leikkausten peruminen
1 milj. €

Kehitysyhteistyön laina- ja finanssisijoitusten kasvattaminen kehyksen ulkopuolisena menona

VEROMUUTOKSET

Lahjoitusten verovähennyskelpoisuuden laajentaminen -20 milj. €

PAKETTI: VASTAUKSIA TYÖLLISYYSKRIISIIN

Vaikea työllisyystilanne koskettaa suomalaisia ympäri maan ja eri aloilla.
Tarvitsemme täsmätyöllisyystoimia, parempia koulutusmahdollisuuksia, kannattelevan sosiaaliturvajärjestelmän sekä aitoja kannusteita työntekoon. Kun ihmiset katsovat tulevaan luottavaisin mielin, he uskaltavat tehdä ratkaisuja, jotka luovat talouteen kestävää kasvua. Se on vihreän talous- ja työllisyyspolitiikan tavoitteena.

Suomessa on pitkään ajateltu, että työllistyminen on kuntoutumisen viimeinen etappi. Tutkimus ja käytäntö kuitenkin osoittavat, että mielekäs työ voi olla kuntoutumisen vahvin moottori. Esitämme Työ ensin -pilottia, jossa tarvittavat tukipalvelut räätälöidään työn rinnalle, ei sen eteen muuriksi. Pilotti laajentaisi asunnottomuuden ja osattomuuden torjumisessa tulokselliseksi todettua asunto ensin -periaatetta työllisyyttä tukeviin palveluihin. Kansainvälisen kokemuksen perusteella Työ ensin -malli kasvattaa työllisyyttä, pienentää palveluiden kustannuksia ja vahvistaa ihmisten hyvinvointia.

Hyvinvoivista ja koulutetuista nuorista tulee hyvinvoivia, osaavia ja pärjääviä työntekijöitä. Kestävä pohja tulevaisuuden työllisyydelle syntyykin huolehtimalla nuorten osaamisesta, hyvinvoinnista, liikkumisesta, kielitaidosta ja integroitumisesta yhteiskuntaan. Lisäksi varmistaisimme mielenterveyspalveluiden saatavuuden ja peruisimme nuorten kuntoutukseen kohdistuvat leikkaukset.

Korkeakoulutettujen työttömyys on huolestuttava uusi trendi. Kaikkiaan noin viidennes työttömistä on korkeakoulutettuja. Koulutusleikkausten sijaan nyt tarvitaan toimivia palveluja, joilla etenkin vastavalmistuneita autetaan työllistymään. Korkeakoulutettujen paikka ei ole kortistossa vaan luomassa uusia ideoita ja parantamassa yritysten ja työn tuottavuutta.

Naisten työllisyys on heikentynyt miesten työllisyyttä enemmän. Hallituksen päätöksillä heikentää irtisanomissuojaa ja helpottaa määräaikaisten työsuhteiden solmimista on myös sukupuolten tasa-arvoa heikentävä vaikutus. Vihreät peruisi nämä esitykset. Suomi voi menestyä vain, jos kaikkien sukupuolten osaaminen pystytään hyödyntämään.

Vihreät huomioisi myös tekoälyn vaikutukset työelämään. Tekoälyä ei saisi käyttää pelkkänä keppihevosena säästöille tai työntekijöiden oikeuksien heikentämiselle, vaan esimerkiksi keinona rakentaa aidosti parempia julkisia palveluita, kun hallintoa ja prosesseja voidaan automatisoida ja työntekijöiden työaikaa vapautuu asiakastyöhön ja hoivaan. Jokaiselle suomalaiselle tulisi tarjota myös maksuton verkkokurssi tekoälyn hyödyntämisestä.

Pienyrittäjissä on valtava voima Suomen talouden kannalta. Heikossa taloudellisessa tilanteessa he ovat kuitenkin vaikeassa pakkoraossa. Yrittäjä voi herkästi joutua ajamaan yritystoimintansa alas, eikä sen käynnistäminen uudelleen ole helppoa. Vihreät nostaisi arvonlisäverosta vapaan vähäisen liiketoiminnan alarajan 30 000 euroon, mikä parantaisi erityisesti pienten yrittäjien tilannetta. Yhteiskunnan turvaverkkojen parantaminen laajemmin auttaisi myös yrittäjien asemaa.

TOIMENPITEET TYÖLLISYYSTILANTEEN RATKAISEMISEKSI

Toteutetaan Työ ensin -pilotti 20 milj. €

Palautetaan työttömyysturvan lapsikorotukset ja suojaosat 129 milj. €

Panostetaan nuorten ammatilliseen kuntoutukseen 20 milj. €

Uudistettu aikuiskoulutustuki 20 milj. €

Tekoälyverkkokurssi koko väestölle 5 milj. €

Muut panostukset koulutukseen ja osaamiseen

Tuetaan pienten yritysten kasvua ja työllistämistä

VEROMUUTOKSET TYÖLLISYYSTILANTEEN RATKAISEMISEKSI

Toteutetaan vihreä verouudistus ja kohdistetaan veronalennukset pieni- ja keskituloisille

4.

Meillä on tehtävä:

RAKENNETAAN TERVEYTTÄ, TURVAA JA TASA-ARVOA

Tavoittelemme Suomea, jossa hoitoon pääsee ajoissa ja lapsitoiveet toteutuvat. Siinä missä Orpon hallitus on heikentänyt hoitotakuuta, korottanut asiakasmaksuja, leikannut järjestöiltä ja ohjannut rahaa terveysjättien voittoihin, Vihreät vahvistaa peruspalveluita, ennaltaehkäisyä ja hoidon jatkuvuutta. Palautamme hoitotakuun, panostamme mielenterveyteen ja tuemme lapsiperheitä.

Hyvinvointivaltion onnistumista mitataan sillä, miten se toimii ihmisen arjessa: pääseekö lääkäriin, saako lapsiperhe apua, voiko ikääntynyt luottaa hyvään hoivaan ja pääseekö väkivaltaa kokenut turvaan.

4.1 Taistelemme tasa-arvon puolesta

Suomi on vahva vain silloin, kun jokainen saa elää vapaasti ja tavoitella unelmiaan sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, toimintakyvystä, taloudellisesta asemasta tai taustasta riippumatta. Tasa-arvo ei ole vain tavoite, vaan edellytys oikeudenmukaiselle yhteiskunnalle ja velvollisuus, josta ei voi tinkiä.

Väkivallasta on päästävä turvaan

Sukupuolittunut väkivalta on yksi Suomen vakavimmista ihmisoikeusongelmista ja suurimpia tasa-arvon esteitä. Arvioiden mukaan joka kolmas suomalainen nainen on kokenut fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa. Suomi kuuluu EU:n kärkimaiden joukkoon väkivallan yleisyydessä, ja tuhannet naiset elävät edelleen pelon ja turvattomuuden varjossa.

Istanbulin sopimus velvoittaa Suomea ehkäisemään väkivaltaa ja suojelemaan sen uhreja. Silti Suomi ei vieläkään täytä sopimuksen velvoitteita, ja turvakotipaikkoja on yhä alle puolet suositellusta määrästä. Pelkkä minimitaso ei kuitenkaan riitä tavoitteeksi: Suomen on oltava väkivallan vastaisen työn edelläkävijä. Väkivaltaa kokeneen ihmisen turvallisuuden ei pidä riippua siitä, missä hän asuu tai kuinka nopeasti apua sattuu olemaan saatavilla.

Vihreiden vaihtoehdossa Suomi etenee kohti Istanbulin sopimuksen velvoitteiden toteutusta. Lisäämme turvakotipaikkoja ja vahvistamme sukupuolittuneen väkivallan ehkäisemistä. Haluamme siirtää väkivallan vastaisen työn painopistettä entistä vahvemmin uhrin suojelemiseen. Väkivaltaa kokeneen ei pidä joutua pakenemaan kodistaan samalla, kun väkivallan tekijä saa jatkaa elämäänsä siellä. Siksi esitämme Suomeen Itävallan mallia, jossa väkivallan tekijä voidaan määrätä pois yhteisestä kodista ja häntä voidaan kieltää palaamasta sinne. Vahvistamme väkivallan tekijöihin kohdistuvaa kuntouttavaa työtä ja lähestymiskieltojen sähköistä valvontaa.

Haluamme myös kriminalisoida pakottavan kontrollin ja ottaa käyttöön taloudellisen tuen ihmisille, jotka pyrkivät irtautumaan väkivaltaisesta suhteesta. Panostamme ennaltaehkäisyyn vahvistamalla ammattilaisten koulutusta väkivallan tunnistamiseen, parannamme uhrien matalan kynnyksen palveluita ja tuemme järjestöjä, jotka tarjoavat kriisiapua väkivaltaa kokeneille. Väkivallan torjuntaan panostaminen on sekä ihmisoikeuskysymys että investointi turvallisempaan yhteiskuntaan.

NAISIIN KOHDISTUVA VÄKIVALTA

Turvakotipaikkojen lisääminen
10 milj. €

Sukupuolittuneen väkivallan ehkäiseminen
20 milj. €

Turvataan tuomioistuinten edellytykset
10 milj. €

Vihreiden vaihtoehtobudjetissa panostetaan sosiaali- ja terveyspalveluihin 735 miljoonaa euroa hallitusta enemmän.

Yhdenvertaiset lisääntymisterveyden palvelut ja hoivavastuu

Jokaisella on oikeus laadukkaisiin ja yhdenvertaisiin seksuaali- ja lisääntymisterveyden palveluihin. Hoidon saatavuus ja kustannukset eivät saa riippua perusteettomasti perhemuodosta tai hoitomenetelmästä.

Vihreiden vaihtoehdossa parannamme keskenmenojen hoitoa ja ammattilaisten valmiuksia kohdata keskenmenon kokeneita. Laajennamme hedelmöityshoitojen Kela-korvauksia itsellisille naisille ja naispareille sekä poistamme perusteettomia asiakasmaksueroja raskaudenkeskeytysten hoitomenetelmien välillä.

Panostamme päihteitä käyttävien raskaana olevien hoitojärjestelmään. Tuen ja hoidon on oltava saatavilla varhain, ilman leimautumisen pelkoa. Oikea-aikainen apu tukee sekä raskaana olevan että syntyvän lapsen hyvinvointia.

Lisäksi mahdollistamme tarkasti säännellyt ei-kaupalliset sijaissynnytysjärjestelyt, joissa kaikkien osapuolten oikeudet ja turvallisuus turvataan.

Perheiden moninaisuus on tunnustettava myös perhepolitiikassa. Vihreiden vaihtoehdossa uudistamme lastenhoidon tukia pitkäjänteisesti ja kustannusneutraalisti. Tavoitteena on vahvistaa vanhempien työllistymismahdollisuuksia, lisätä lasten osallistumista varhaiskasvatukseen ja kannustaa hoivavastuun tasaisempaan jakautumiseen.

YHDENVERTAISET LISÄÄNTYMISTERVEYDEN PALVELUT JA HOIVAVASTUU

Raskaana olevien päihteitä käyttävien hoitojärjestelmä
3 milj. €

Keskenmenojen hoidon parantaminen
2 milj. €

Kela-korvausten laajentaminen itsellisille äideille ja naispareille
1 milj. €

Mahdollistetaan ei-kaupalliset sijaissynnytykset
1 milj. €

Aborteissa ei syyperusteisesti eri hintoja (abortin hinta ei riipu syystä) 1 milj. €

MUUT PANOSTUKSET TASA-ARVOON

Parannetaan vankien kuntoutusta vankilaverkostoa uudistamalla
1 milj. €

Kielivähemmistöjen tukeminen
1 milj. €

Paperittomien terveydenhuolto ja äitiyspakkaukset paperittomille äideille
1 milj. €

Saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaaminen
1 milj. €

4.2 Panostamme sotepalveluihin

Hyvän sosiaali- ja terveyspolitiikan mittari on se, kuinka ajoissa ja yhdenvertaisesti apu tavoittaa ihmiset. Panostaminen hyvinvoinnin edistämiseen, ongelmien ennaltaehkäisyyn ja tuottavuuden parantamiseen tuo säästöjä, purkaa hoitojonoja ja pitää kustannukset hallinnassa pidemmällä aikavälillä.

Mikään järjestelmä tai malli ei kuitenkaan korvaa ammattitaitoisia ihmisiä. Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten jaksamisesta ja palkkauksesta on huolehdittava, ja hyvinvointialueille on turvattava realistinen mahdollisuus huolehtia henkilöstön työhyvinvoinnista sekä välttää holtittomia irtisanomisia ja kallista vuokratyövoimaa.

Henkilöstöpula, väestön ikääntyminen ja kustannusten kasvu rasittavat hyvinvointialueiden arkea ja vaikeuttavat palveluiden kehittämistä. Orpon hallituksen lyhytnäköiset päätökset korottaa asiakasmaksuja ja pidentää perusterveydenhuollon hoitotakuuta ovat heikentäneet palvelujen saavutettavuutta. Vihreiden vaihtoehdossa perumme terveydenhuollon asiakasmaksujen korotukset ja palautamme perusterveydenhuollon hoitotakuun 14 vuorokauteen. Hoitoon on päästävä ajoissa myös silloin, kun ei ole varaa hakeutua yksityisiin palveluihin.

Vihreiden vaihtoehdossa perumme sosiaali- ja terveysjärjestöihin kohdistuneet leikkaukset. Järjestöt tarjoavat vertaistukea, kriisiapua ja matalan kynnyksen toimintaa ihmisille, joita julkiset palvelut eivät aina tavoita. Niiden toiminta on korvaamaton osa hyvinvoinnin, osallisuuden ja terveyden edistämistä.

Kohdennamme terveydenhuollon rahoitusta ensisijaisesti kaikille avoimiin ja vaikuttaviin perus-palveluihin. Siksi perumme yksityisen sairaanhoidon Kela-korvauksiin tehdyt lisäykset, jotka eivät lyhentäneet hoitojonoja vaan ohjasivat julkista rahaa terveysjättien kukkaroihin. Perumme myös lääkekorvausten alkuomavastuun korotuksen.

Vahvistamme vammaisten ihmisten oikeuksia korjaamalla vammaispalvelulain ongelmia. Vammaiset ihmiset kohtaavat edelleen arjes-saan esteitä, jotka rajoittavat osallistumista ja

yhdenvertaisia mahdollisuuksia työhön, koulutukseen ja itsenäiseen elämään. Vihreiden vaihtoehdossa panostamme vammaispalvelulain toimeenpanoon, jotta kunnat ja hyvinvointialueet voivat tarjota yksilöllistä tukea ilman kohtuutonta byrokratiaa.

Puolustamme myös lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalipalvelujen laatua perumalla henkilöstön kelpoisuusvaatimuksiin ja perheneuvoloiden psykologityöhön kohdistuvia heikennyksiä. Lapsiperheiden on saatava apua ajoissa, ennen kuin ongelmat kasvavat ja palvelujen tarve muuttuu raskaammaksi.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Terveydenhuollon asiakasmaksujen korotuksen peruminen
240 milj. €

Sotejärjestöjen leikkausten peruminen
194 milj. €

Hoitotakuun höllentämisen peruminen
97 milj. €

Parannetaan ikääntyneiden hoivaa
51 milj. €

Yli 65-vuotiaille suunnattujen Kela-korvausten peruminen
-51 milj. €

Kela-korvausten lisäysten peruminen
-22 milj. €

Lääkekorvausten karsimisen peruminen
21 milj. €

Vammaispalvelulain korjaaminen
25 milj. €

Lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalipalvelujen heikennysten ja leikkausten peruminen
15 milj. €

4.3 Panostamme mielenterveyteen ja ennaltaehkäisyyn

Mielenterveyden kriisi on yksi aikamme suurimmista kansanterveyshaasteista. Suomessa jo joka neljäs työikäinen kärsii mielenterveyden häiriöstä, ja mielenterveysperusteiset sairauspoissaolot ovat kasvaneet jyrkästi viime vuosina.

Orpon hallitus on tunnistanut ongelman, mutta sen ratkaisut jäävät kosmeettisiksi. Hallituksen köykäinen lasten ja nuorten terapiatakuu ei riitä. Samaan aikaan hallitus heikentää mielenterveyden perustaa leikkaamalla ihmisten keskeisistä turvaverkoista, kuten toimeentulotuesta, asumistuesta, opiskelijoiden tuista sekä mielenterveyden parissa työtä tekeviltä järjestöiltä.

Jokainen ihminen ansaitsee tulla kuulluksi ja saada apua ajoissa. Vihreiden vaihtoehdossa panostamme varhaiseen tukeen ja laajennamme terapiatakuun kaikille alle 29-vuotiaille.

Vahvistamme myös mielenterveys- ja päihdepalveluita. Panostamme itsemurhien ehkäisyyn vahvistamalla ehkäisevän työn osaamista ja varhaista tunnistamista. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen työ on olennainen osa mielenterveyden edistämistä. Järjestöjen kriisipalvelut, vertaistuki ja matalan kynnyksen toiminta tarjoavat apua jo ennen kuin tarvitaan raskaampia palveluita.

Terveellisten elämäntapojen edistäminen on tehokas keino lisätä ihmisten hyvinvointia ja hillitä sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannuksia. Esitämme laajapohjaista terveysperusteista veroa.

Jokainen mielenterveyteen ja ennaltaehkäisyyn käytetty euro maksaa itsensä moninkertaisesti takaisin parempana kokonaisvaltaisena hyvinvointina sekä ihmisten luottamuksena siihen, että elämä kantaa vaikeissakin hetkissä. Se on paitsi taloudellisesti, myös inhimillisesti kannattavaa politiikkaa.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Terapiatakuun toteuttaminen alle 29-vuotiaille
43 milj. €

Nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden lakisääteisen ikärajan korottaminen ja yhtenäistäminen
0 milj. €

Itsemurhien ehkäisyohjelman vahvistaminen
5 milj. €

Kuntouttava työtoiminta
24 milj. €

VEROMUUTOKSET

Terveyshaittojen verottaminen
+200 milj. €

4.4 Turvaamme hyvinvointialueiden toimintaedellytykset

Hyvinvointialueiden toimintaedellytykset ratkaisevat, saavatko ihmiset tarvitsemansa sosiaali- ja terveyspalvelut. Alueiden taloudellinen tilanne on parantunut kokonaisuutena, mutta erot alueiden välillä ovat huomattavia. Joillakin alueilla talouden sopeutuspaineet uhkaavat edelleen palvelujen saatavuutta ja henkilöstön jaksamista. Samaan aikaan palvelutarve kasvaa, hoitaja-pula heikentää palveluita ja jatkuva epävarmuus rapauttaa luottamusta sote-järjestelmään. Alueet tekevät parhaansa, vaikka rahoitus ei aina riitä edes lakisääteisten palveluiden turvaamiseen.

Hyvinvointialueet eivät voi hoitaa tehtäväänsä, jos valtio rankaisee alijäämistä, joita alueet eivät ole itse aiheuttaneet. Hallituksen politiikka on johtanut tilanteeseen, jossa kroonista rahoitusvajetta paikataan pakon edessä irtisanomisilla ja palvelujen supistuksilla juuri siellä, missä apua tarvitaan eniten.

Hyvinvointialueille on turvattava mahdollisuus kehittää palveluita pitkäjänteisesti ja keskittyä ydintehtäväänsä eli ihmisten auttamiseen. Vihreiden vaihtoehdossa pidennämme alijäämien kattamisaikaa, hillitsemme vuokralääkärien kustannuksia ja vahvistamme alueiden liikkumavaraa. Näin varmistamme hoidon jatkuvuuden, vähennämme kalliita ostopalveluita ja annamme työrauhan heille, jotka pitävät yhteiskunnan pyörimässä.

Pitkän aikavälin rakenteellisena uudistuksena valmistelemme hyvinvointialueiden verotusoikeutta. Se vahvistaisi alueiden taloudellista itsehallintoa ja loisi parempia edellytyksiä pitkäjänteiselle päätöksenteolle.

VEROMUUTOKSET

Maakuntaveron valmistelu

MUUT MUUTOKSET

Liikkumavaraa hyvinvointialueille

PAKETTI: ELINVOIMAA ITÄISEEN SUOMEEN

Venäjän hyökättyä Ukrainaan myös Suomen toimintaympäristö on muuttunut. Tällä on ollut iso merkitys erityisesti itäisen Suomen elinkeinoelämälle, logistiikkaketjuille ja elinvoimalle. Muuttunut tilanne vaatii valtiolta erityishuomiota alueelle. Tämän vuoksi toteuttaisimme itäistä Suomea vahvistavan paketin osana investointipakettia.

Vauhdittaisimme itäiseen Suomeen suuntautuvia investointeja kokeilemalla paikallisesti ja ajallisesti rajattuja erityistalousalueita, joille sijoittuva uusi yritys saisi määräaikaisen verohelpotuksen. Tämä houkuttelisi alueelle uusia työllistäviä yrityksiä lisäten itäisen Suomen elinvoimaa. Myös rakennerahastojen oikeudenmukainen kansallinen jako on varmistettava.

Vahvistaisimme itäisen Suomen fyysistä ja digitaalista saavutettavuutta parantamalla raideyhteyksien välityskykyä ja parantamalla laajakaistainfraa. Vauhdittaisimme alueen pk-yritysten TKI-panostuksia ja kantaverkon rakentamista alueelle. Panostaisimme vihreään siirtymään, vetytalouteen ja nettonollakeskittymien perustamiseen ja poistaisimme esteet tuulivoiman rakentamiselta.

Saimaan alueen matkailun edistämisessä on paljon potentiaalia. Saimaa on tunnettu norpan lisäksi kirkasvetisyydestään ja koskemattomista rannoistaan. Edistäisimme Imatran erä- ja luontokulttuurimuseohanketta, kehittäisimme alueen kansallispuistojen rakenteita ja perustaisimme Haarikon-Lohikosken kansallispuiston. Palokinkoskien ennallistaminen, eurooppalainen kulttuurireitti-sertifikaatti lauluperinnereitille ja Kuopiossa sijaitsevan Minna Canthin kotitalo Kanttilan kehittäminen kulttuuri-, tapahtuma- ja tiedekeskukseksi lisäisivät kulttuurimatkailun mahdollisuuksia itäisessä Suomessa.

Helmi-ohjelman lisärahoituksella voitaisiin tukea itäisen rajan soiden ennallistamista. Soiden ennallistaminen parantaisi maanpuolustusta, kun se vaikeuttaisi mahdollisen hyökkääjän liikkumista. Myös vanhojen metsien suojelu raja-alueella toisi suojaa droonihyökkäyksiä vastaan.

TARVITTAVAT TOIMENPITEET

Vahvistetaan osaamista
lisäämällä korkeakoulujen aloituspaikkoja

Parannetaan saavutettavuutta
parantamalla laajakaistainfraa

Panostetaan raideyhteyksien parantamiseen,
kuten Karjalan radan välityskykyyn

Edistetään Saimaan alueen matkailua

Tuetaan alueen pienten ja keskisuurten yritysten
TKI-panostuksia

Houkutellaan alueelle uusia investointeja
kokeilemalla alueellisesti ja ajallisesti
rajattuja erityistalousalueita

Tuetaan vihreää siirtymää Itä-Suomessa
mm. poistamalla esteet tuulivoiman rakentamiselle
sekä kehittämällä kantaverkkoa

Panostetaan luonnon ennallistamiseen

YHTEENVETO

1. PELASTETAAN SUOMALAINEN LUONTO

VIHREÄ VEROUUDISTUS JA VAUHTIA VIHREÄÄN SIIRTYMÄÄN

	MENOT M€	TULOT M€
Työkoneiden polttoaineiden alennetun verokannan puolitus		200
Puunpolton verotuen karsiminen		250
Turpeen tukemisen leikkaus		84
Viihdemerenkulun tuen leikkaus	–35	
Laivanrakennuksen innovaatiotuen puolitus	–10	
Kaivosveron korotus ja laajennus		150
Kaivosjätteelle jätevero		100
Maankäytön muutosmaksu		150
Maa-ainesvero		50
Energiaveron indeksikorotus ja asettaminen indeksiin		150
Saastuttavan pakkausmateriaalin vero		40
Jäteveron laajentaminen ja jätteenpolton verottaminen		54
Teollisen mittakaavan vedenottovero		40
Krääsäkaupan vero ja kierrätyspalveluiden arvonlisäveron laskeminen, toteutus budjettineutraalisti		
Kiertotalouden verokannustin		–80

SUOMALAISTA LUONTOA VOI SUOJELLA VAIN SUOMESSA

	MENOT M€	TULOT M€
Luonnonsuojelun rahoituksen lisääminen	300	
Metsähallituksen tulostavoitteen pienentäminen		–50
Metsävähennyksen kaventaminen ja metsälahjavähennyksen poisto		61
Ympäristöjärjestöjen rahoituksen turvaaminen	1	

RAKENNETAAN SUOMESTA HIILINEUTRAALI

	MENOT M€	TULOT M€
Kosteikkoviljelyn tukeminen	50	
Vähennetään hakkuiden tukia	–34	
Tuetaan joutomaiden metsittämistä	5	
Tuetaan kuntien ilmastosuunnitelmien tekemistä	2,5	
Eläintuotannon tukien leikkaus	–50	
Maataloustukien leikkaus	–30	
Maatalouden fossiilisten polttoaineiden tuen karsiminen	–30	
Makera-tuen leikkaus	–20	

ELÄINTEN OIKEUKSIEN PARANTAMINEN

	MENOT M€	TULOT M€
Turkistarhauksesta luopumisen tuki	10	
Hevosurheilun tukien karsiminen	–10	
Eläinsuojeluvaltuutetun viran perustaminen	0,3	
Investointipaketti kasvipohjaiseen ruuantuotantoon (TEM:n määrärahoista)		
Eläinsuojelupoliisin toiminnan turvaaminen (SM:n määrärahoista)		

KESTÄVÄN LIIKENTEEN MAHDOLLISUUDET

	MENOT M€	TULOT M€
Fossiilisten tuontipolttoaineiden veronkevennysten peruminen		233
Joukkoliikenteen arvonlisäveron alentaminen nollaan		–123
Reilu lentovero		250
Suuripäästöisten autojen verokevennyksen peruminen		80
Perusväylänpidon määrärahojen karsiminen	–100	
Polttoaineen jakeluvelvoitteen korottaminen		–55
Väyläverkon kehittämisen määrärahojen karsiminen	–50	
Työsuhdepolkupyörien verovapauden säilyttäminen		–50
Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen	15	
Lentoliikenteen tukien leikkaaminen	–11	
Romutuspalkkion peruminen	–20	
Ruuhkamaksujen käyttöönotto		
Energiarahan käyttöönotto ja sähköautojen leasingtuki sosiaalisen ilmastorahaston kautta	20	

KOHTUUHINTAISTA ASUMISTA

	MENOT M€	TULOT M€
Ara-erityisryhmien investointiavustukset	85	
Ara-korjausavustukset	15	
Asumisneuvonta	2	

2. TEHDÄÄN SUOMESTA TAAS MAAILMAN PARAS MAA LAPSILLE JA NUORILLE

TORJUMME LAPSIPERHEKÖYHYYTTÄ

	MENOT M€	TULOT M€
Lapsilisän asettaminen etuoikeutetuksi tuloksi	95	
Lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen korottaminen	58	

PERUMME HALLITUKSEN KOULUTUSLEIKKAUKSET JA SATSAAMME KOULUTUKSEEN

	MENOT M€	TULOT M€
Ammatillisen koulutuksen rahoitus ja lähiopetuksen määrän lisääminen	120	
Kuntien peruspalveluiden rahoitusleikkausten peruminen	166	
Lisää aloituspaikkoja yliopistoon ja ammattikorkeakouluun	150	
Painettujen oppikirjojen hankinta kouluihin	45	
Tarveperusteisen koulutuksen tasa-arvorahan lisääminen	25	
Kuntouttavan ammatillisen koulutuksen kokeilu	20	
Opettajien täydennyskoulutus	15	
Vapaa sivistystyö	20	
Yhteinen katsomusaine	–10	
Toisen asteen opiskelijoiden lukukausimaksujen poisto (EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevat opiskelijat)	12	

OPISKELIJOIDEN TOIMEENTULO

	MENOT M€	TULOT M€
Opiskelijoiden palauttaminen yleiselle asumistuelle	49	
Opintorahan korotus ja kehittäminen	38,5	
Opintotukikuukausien määräaikainen lisääminen kesälle, jos työllisyystilanne ei parane	7	

PANOSTAMME VARHAISKASVATUKSEEN, LAPSIIN JA NUORIIN

	MENOT M€	TULOT M€
Varhaiskasvatuksen pienten ryhmäkokojen turvaaminen	39	
Pienten koululaisten kesähoidon käynnistäminen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitusleikkauksen peruminen	35	
Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen vahvistaminen ja enemmän suomi toisena kielenä -opetusta	40	
Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat sekä varhaiskasvatuksen yhdenvertaisuus-suunnitelmat	0,5	
Lastensuojelun jälkihuollon ikärajan palauttaminen 25 vuoteen	24	
Nuorten ammatillisen kuntoutuksen leikkausten peruminen	20	
Nuorisotyön avustusleikkausten peruminen	5	
Etsivän nuorisotyön ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn leikkausten peruminen	5	

PUOLUSTAMME VAPAATA TAIDETTA, KULTTUURIA JA MEDIAA

	MENOT M€	TULOT M€
Kirjallisuuden arvonlisäveron laskeminen nollaan		–54
Taiteeseen ja kulttuuriin kohdistuvien leikkausten peruminen	17	
Liikuntaan kohdistuvien leikkausten peruminen	10	
Taiteen perusopetuksen uudistuksen rahoittaminen	10	
Yksityisen kopioinnin hyvityksen leikkauksen peruminen ja hyvityksen kasvattaminen	7	
Lainauskorvausten ja saavutettavuuskirjasto Celian korvausten korottaminen	3	
Audiovisuaalisen alan tuotantokannustimen jatkaminen	0	
STT:n pelastaminen	5	

3. TORJUTAAN KÖYHYYTTÄ JA PARANNETAAN TYÖLLISYYTTÄ

KANNUSTAVA JA FIKSU VEROTUS

	MENOT M€	TULOT M€
Yhteisöveron kevennyksen peruminen		841
Ansiotuloveron kevennysten kohdistaminen pieni- ja keskituloisille		

TORJUMME KÖYHYYTTÄ

	MENOT M€	TULOT M€
Asumistuen leikkausten peruminen	342	
Työttömyysturvan suojaosien ja lapsikorotusten palautus	129	
Toimeentulotuen leikkausten peruminen	46	
Sosiaaliturvan indeksileikkausten sekä muiden sosiaaliturvaheikennysten peruminen	151	
Veromuutoksista johtuvat vaikutukset indekseihin sidottuihin menoihin	128	
Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden säilyttäminen		−191
Säilytetään lääkkeet, kulttuuri- ja liikuntapalvelut, kuukautissuojat, inkontinenssisuojat ja lasten vaipat 10% alv-kannassa ja säilytetään 14%-kanta.		−27

UUSIA OSAAJIA SUOMEEN

	MENOT M€	TULOT M€
Kotoutumiseen panostaminen	100	
Työhön johtavan maahanmuuton vauhdittaminen	15	
Uudistettu aikuiskoulutustuki	20	
Tekoälyverkkokurssi koko väestölle	5	
Perustulopilotti	20	
"Työ ensin" -pilotti	20	

TUETAAN PIENIÄ JA KESKISUURIA YRITYKSIÄ

	MENOT M€	TULOT M€
Pienten yritysten ohjelma Business Finlandiin (kustannusneutraalisti)		
Mikroyritysten rahoitusinstrumenttien kehittäminen		
Tarjotaan neuvontaa työllistämiseen, konkurssitilanteisiin ja tekoälyyn liittyen	3	
Riita-asioiden käsittelyn nopeuttaminen ja kilpailuneuvonnan parantaminen	1	
Vähäisen toiminnan alarajan korottaminen 30 000 euroon		−35

VAUHTIA TUOTTAVUUTEEN JA TIIVIIMPI VEROPOHJA

	MENOT M€	TULOT M€
Harmaan talouden torjunta		100
Julkisten hankintojen kehittäminen ja avaaminen myös pienille yrityksille		100
Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen uudistus		304
Maltillinen vero vakuutuskuorille verovälttelyn estämiseksi		100
Kotitalousvähennyksen noston peruminen		77
Alkoholiverojen välttelyyn puuttuminen		100
Ei koroteta yrittäjävähennystä		13
Matkailuveron mahdollistaminen kunnille		

AUTAMME KOTONA JA MAAILMALLA

	MENOT M€	TULOT M€
Kehitysyhteistyön lisäpanostus ja leikkausten peruminen	220	
Pakolaiskiintiön leikkausten peruminen ja nostaminen 3000 henkilöön	5	
Globaalikasvatuksen ja rauhanavustusten leikkausten peruminen	3	
Siviilikriisihenkilöstön kriisinhallintaosallistumisen leikkauksen peruminen	2	
Rauhanjärjestöjen leikkausten peruminen	1	
Kehitysyhteistyön laina- ja finanssisijoitusten kasvattaminen kehyksen ulkopuolisena menona		
Lahjoitusten verovähennyskelpoisuuden laajentaminen		–20

4. RAKENNETAAN TERVEYTTÄ, TURVAA JA TASA-ARVOA

NAISIIN KOHDISTUVA VÄKIVALTA

	MENOT M€	TULOT M€
Turvakotipaikkojen lisääminen	10	
Sukupuolittuneen väkivallan ehkäiseminen	20	
Turvataan tuomioistuinten edellytykset	10	

YHDENVERTAISET LISÄÄNTYMISTERVEYDEN PALVELUT JA HOIVAVASTUU

	MENOT M€	TULOT M€
Raskaana olevien päihteitä käyttävien hoitojärjestelmä	3	
Keskenmenojen hoidon parantaminen	2	
Kela-korvausten laajentaminen itsellisille äideille ja naispareille	1	
Mahdollistetaan ei-kaupalliset sijaissynnytykset	1	
Aborteissa ei syyperusteisesti eri hintoja (abortin hinta ei riipu syystä)	1	
Lastenhoidon tukien uudistus		

MUUT PANOSTUKSET TASA-ARVOON

	MENOT M€	TULOT M€
Parannetaan vankien kuntoutusta vankilaverkostoa uudistamalla	1	
Kielivähemmistöjen tukeminen	1	
Paperittomien terveydenhuolto ja äitiyspakkaukset paperittomille äideille	1	
Saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaaminen	1	

PANOSTAMME SOTEPALVELUIHIN

	MENOT M€	TULOT M€
Terveydenhuollon asiakasmaksujen korotuksen peruminen	240	
Sotejärjestöjen leikkausten peruminen	194	
Hoitotakuun höllentämisen peruminen	97	
Parannetaan ikääntyneiden hoivaa	51	
Yli 65-vuotiaille suunnattujen Kela-korvausten peruminen	–51	
Kela-korvausten lisäysten peruminen	–22	
Lääkekorvausten karsimisen peruminen	21	
Vammaispalvelulain korjaaminen	25	
Lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalipalvelujen heikennysten ja leikkausten peruminen	15	

PANOSTAMME MIELENTERVEYTEEN JA HAITTOJEN ENNALTAEHKÄISYYN

	MENOT M€	TULOT M€
Terapiatakuun toteuttaminen alle 29-vuotiaille	43	
Nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden lakisääteisen ikärajan korottaminen ja yhtenäistäminen		
Itsemurhien ehkäisyohjelman vahvistaminen	5	
Kuntouttava työtoiminta	24	
Terveyshaittojen verottaminen		200

TURVAAMME HYVINVOINTIALUEIDEN TOIMINTAEDELLYTYKSET

	MENOT M€	TULOT M€
Maakuntaveron valmistelu		
Liikkumavaraa hyvinvointialueille		

Vihreät
De Gröna